10/09/2019

“Μονή Βατοπεδίου και λίμνη Βιστωνίδα κατά την βυζαντινή και οθωμανική περίοδο”

/ Επικαιρότητα

Πασχάλης Ανδρούδης
Επίκουρος καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης
Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας Α.Π.Θ.
Μοναχός Κοσμάς Σιμωνοπετρίτης (Παναγιώτης Κυρανούδης)
Δρ Βαλκανιολόγος - Τουρκολόγος ΑΠΘ

Μονή Βατοπεδίου και λίμνη Βιστωνίδα κατά την Βυζαντινή και οθωμανική περίοδο

Η μαρτυρία των πηγών και των αρχείων

ΜΠΑΡΜΠΟΥΝΑΚΗΣ
BARBOUNAKIS

Κυκλοφόρησε από τις εκδόσεις Μπαρμπουνάκης το ιδιαίτερα ενδιαφέρον βιβλίο “Μονή Βατοπεδίου και λίμνη Βιστωνίδα κατά την βυζαντινή και οθωμανική περίοδο, Η μαρτυρία των πηγών και των αρχείων”.

Συγγραφείς του βιβλίου είναι ο Πασχάλης Ανδρούδης, επίκουρος καθηγητής Βυζαντινής Αρχαιολογίας και Τέχνης, στο Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης και ο Μοναχός Κοσμάς Σιμωνοπετρίτης (Παναγιώτης Κυρανούδης), δρ. Βαλκανιολόγος – Τουρκολόγος ΑΠΘ.

Παρ’ όλο που η έκδοση αποτελεί ένα κατ’ εξοχή επιστημονικό σύγγραμμα, το οποίο αναδεικνύει και νέες πτυχές του ζητήματος, εν τούτοις το σύγγραμμά τους διαβάζεται από όλους τους αναγνώστες και τους βιβλιόφιλους με ξεχωριστό ενδιαφέρον.

Οι συγγραφείς του πονήματος, πέραν από τα νέα στοιχεία που παρουσιάζουν, καταφέρνουν μέσα από τις μαρτυρίες των πηγών και των αρχείων, να αναστήσουν και να παραστήσουν συνάμα και τις ίδιες τις ιστορικές περιόδους στις οποίες αναφέρονται. Τη ζωή μέσα και γύρω από την λίμνη Βιστωνίδα και το Μετόχι της Μονής Βατοπεδίου του Αγίου Όρους, αλλά και τις ποικίλες σχέσεις μονών του Άθωνα με την εκάστοτε αντίστοιχη κεντρική διοίκηση.

Όπως αναφέρουν οι ίδιοι οι επιστήμονες στον πρόλογο τους, η “μελέτη δεν φιλοδοξεί να δώσει μια αναλυτική ιστορία της παρουσίας της Μονής Βατοπεδίου στην περιοχή της λίμνης Βιστωνίδας από τον 11ο αιώνα, όταν έχουμε την πρώτη μαρτυρία, μέχρι το τέλος της οθωμανοκρατίας στην Θράκη (1913) και στο Άγιον Όρος (1912)”. Όσο για τον σκοπό της έκδοσης, σύμφωνα πάντα με τους συγγραφείς, είναι «να παρουσιάσει ορισμένες άγνωστες πτυχές αυτής της ιστορίας, όπως αναδύονται είτε από τα γνωστά και ήδη δημοσιευμένα έγγραφα, είτε από άγνωστα μέχρι σήμερα έγγραφα της περιόδου της τουρκοκρατίας. Παράλληλα συνδυάζονται και άλλες ιστορικές πηγές, όπως οι αρχαιολογικές μαρτυρίες της εποχής».

Αυτά όσον αφορά την ιστορία του θέματος, ίσως και την προϊστορία του, αφού όπως φαίνεται το θέμα της λίμνης Βιστωνίδας παραμένει και σήμερα «ζωντανό», και συνεχίζει να μας απασχολεί, να γράφει και να συμπληρώνει την σύγχρονη του ιστορία, σε σχέση πάντα με την Ιερά Μονή Βατοπεδίου. Έτσι, οι δύο επιστήμονες που ασχολήθηκαν επισταμένως με το θέμα μέσα από τις μαρτυρίες των πηγών και των αρχείων αναφέρουν:

«Επιπλέον το πόνημα αυτό προσπαθεί να δώσει απαντήσεις σε επιμέρους ζητήματα αυτής της ιστορίας, τα οποία απασχόλησαν όχι μόνο την μέχρι τώρα έρευνα, αλλά και την κοινή γνώμη της χώρας μας».

Πράγματι, ανάλογες εκδόσεις μπορούν να διαφωτίσουν διεξοδικά και σε βάθος κάθε ενδιαφερόμενο σε επιστημονικό επίπεδο, αλλά και να "διαλεχθούν" με τις τρέχουσες εξελίξεις προσφέροντας αδιάσειστα στοιχεία και να λύσουν εύλογες απορίες της κοινής γνώμης.

Γι' αυτό η έκδοση δεν έρχεται να εμπλουτίσει μόνον την επιστημονική βιβλιογραφία με μια εξαιρετική μελέτη, αλλά και να μας μεταφέρει στον ιδιαίτερο κόσμο της αλήθειας των πραγμάτων, εν προκειμένω της ιδιαίτερης ιστορίας και του ζητήματος της περιοχής, μέσω των ποικίλων μαρτυριών των πηγών και των αρχείων, και να μας διαφωτίσει για την ακρίβεια την από αιώνων "αργόσυρτη διάρκεια" και συνέχεια της ζωής στην περιοχή, όπως διαμορφώθηκε από τις εκάστοτε κρατικές οντότητες, ελληνικές ή ξένες.

Το βιβλίο εκτός από την απαραίτητη βιβλιογραφία και τον πίνακα προσώπων που διαθέτει, περιέχει και παράρτημα ντοκουμέντων στο οποίο περιέχονται χάρτες του Οθωμανικού Γενικού Επιτελείου Στρατού (1901-1902), της ελληνικής Γεωγραφικής Υπηρεσίας Στρατού (1938), όπως επίσης και έγγραφα, όπως ο Κανονισμός (Κανουνναμέ) του σουλτάνου Μουράτ (1557-1559), το Τακρίριο του πατριάρχη Κωνσταντινουπόλεως Νεοφύτου, η ειδική διαταγή (μπουγιουρντί) του σαντζακίου Θεσσαλονίκης, το αυτοκρατορικό διάταγμα (φιρμάνι) του σουλτάνου Αμπντούλ Χαμίτ Β' (1906) κ.άλ. Το παράρτημα ολοκληρώνεται με φωτογραφίες έξι φορητών εικόνων του 1817 από τον ναό του Αγίου Νικολάου του Μετοχίου της Μονής Βατοπεδίου, φωτογραφία του τέμπλου του ναού του Μετοχίου, επιγραφή ανεγέρσεως του ναού (1904) και μαρμάρινη πλάκα με ανάγλυφη προτομή του Αγίου Νικολάου και επιγραφή (1904).

Κυκλοφορεί σε όλα τα βιβλιοπωλεία